

Od redaktora naczelnego

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce drugi w 2024 r. numer *Przeglądu Historyczno-Wojskowego*. Przypomnijmy, że na ten rok przypada jubileusz 95-lecia ukazania się pierwszego zeszytu tego zasłużonego periodyku.

Na drugi tegoroczny numer składa się osiem artykułów naukowych i jeden tekst recenzyjny. Dział *Artykuły i studia* otwiera opracowanie Emila Kalinowskiego dotyczące płk. Idziego Kalinowskiego i jego podkomendnych, którzy na kartach historii zapisali się jako lisowczycy. Autor próbuje spojrzeć w sposób obiektywny na dzieje tej formacji i jej dowódcy, skupiając się na okresie 1623–1624, gdy byli oni na żołdzie cesarza Ferdynanda II, a następnie wrócili do Rzeczypospolitej. Drugi publikowany artykuł przenosi nas na teren Bytomskiego Państwa Stanowego w okresie drugiej wojny północnej, czyli tzw. potopu szwedzkiego. Aleksander Baczkowski przedstawia, jak to położone przy granicy z Rzeczpospolitą państewko, wbrew swojej woli zostało wciągnięte w konflikt zbrojny i jakie koszty poniosło w związku z pojawieniem się na jego terytorium korpusu austriackiego, który w połowie 1657 r. maszerował do Polski. Z kolei studium Damiana Drzazgi przedstawia epizod z dziejów Księstwa Warszawskiego, opisując mjr. Józefa Hornowskiego, który w 1809 r., z nadania ks. Józefa Poniatowskiego pełnił funkcję komendanta twierdzy praskiej. Autor analizuje działania informacyjno-propagandowe oraz wywiadowcze tegoż oficera. Mimo że major liczył wtedy 36 lat, to miał za sobą 10 kampanii wojennych (m.in. udział w powstaniu kościuszkowskim, adiutanturę przy Tadeuszu Kościuszcze, dwuletni pobyt na zesłaniu syberyjskim oraz udział w walkach Legionów Polskich we Włoszech). Kolejny tekst został przygotowany przez dwóch autorów: Szymona Kowalskiego i Wojciecha Samóła, a dotyczy historii i architektury tzw. nowych koszar na Westerplatte. Autorzy dotarli do niewykorzystywanych dotychczas źródeł, co pozwoliło im na rozeznanie nowych pomieszczeń, została też opracowana koncepcja ich usytuowania i rzutów

ścian. Dzięki badaniom poszerzono stan wiedzy o koszarach, a tym samym o historii obrony Wojskowej Składnicy Tranzytowej. Piąty w kolejności jest tekst Jacka Cieleckiego, który przedstawia udział spadochroniarzy niemieckich w walkach o Wrocław w 1945 r. „Zielone Diabły” – jak nazywali ich przeciwnicy – znalazły się w Festung Breslau w sile dwóch batalionów, w tym przypadku było to ponad 1,2 tys. ludzi. Na podstawie w większości nieznanymi wcześniej materiałów proveniencji niemieckiej, rosyjskiej i polskiej oraz na podstawie wspomnień samych spadochroniarzy autor stara się rozwikłać niejasności narosłe wokół tej jednostki. Autorami kolejnego artykułu są Przemysław Benken i, zmarły niestety przedwcześnie Jarosław Centek, którzy poddali analizie materiały Attachatu Wojskowego przy Ambasadzie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej w Kairze. Konfrontując raporty attachatu z innymi dostępnymi źródłami i literaturą przedmiotu, przedstawiają obraz kryzysu sueskiego z 1956 r. Autorem przedostatniego tekstu w dziale *Artykuły i studia* jest Krzysztof Kubiak, który zajął się zagadnieniem udziału sił zbrojnych Republiki Korei w wojnie wietnamskiej. Dla wielu zaskakujący może być fakt, że drugim co do wielkości zagranicznym kontyngentem wojskowym walczącym w wojnie indochińskiej po stronie „Południa” byli Koreańczycy. Autor analizuje różne aspekty uczestnictwa Republiki Korei w tym konflikcie. Dział *Studiów* zamyka artykuł Patrycji Kaczmarek, która przedstawiła dzieje, sposoby organizacji oraz charakterystykę zasobu Centralnego Archiwum Wojskowego, które w tym roku obchodzi już 106 rocznicę powstania.

W dziale *Recenzje, omówienia i polemiki* proponujemy lekturę artykułu recenzyjnego autorstwa Piotra Olechowskiego, który omówił krytycznie opublikowane w ubiegłym roku przez Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, dwutomowe opracowanie *Cmentarze na przedmieściach Lwowa* autorstwa Barbary Patlewicz, t. 1 *Przedmieścia północno-wschodnie* oraz Ryszarda Tomczyka, t. 2 *Przedmieścia południowo-zachodnie*.

Gorąco zachęcamy Państwa do lektury cyfrowej wersji czasopisma pod adresem: <https://wbh.wp.mil.pl/pl/pages/numery-phw-2018-09-25-f/>.

Sławomir Poleszak

